

סוף זמן קרי"ש

עש"ק וארא

9:04

עש"ק בא 9:02

מאן דלא קרי קרי"ש בענתיה
בגדיו הוא כל ההוא יומא
הדריק בלג ספדו.

בי"ה

מלכותי יגלה התאחדותנו

י"ג ע"י: התאחדות אברכים דקהל ימב לב דסאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

שיעור השבוע

חבורת יסודי התורה

פרשת וארא

מס' שבועות כב. ער כד.

פרשת בא

מס' שבועות כד. ער כו:

תנ"א (או מן ליתיה) רב"י נהוראי
(ואו רב אבאי לטבריה) אין ארבעה חיות
מזכיר רבינו שליט"א בסיום ספר קידושין

כ' טבת תשס"ט

וארא

לכולם ביחד

שנה י"א גליון ט"ו (תניב)

מלך מצרים

מעשה רב

אלה ראשי בית אבותם. פירש"י מתוך שהוזק ליחס שבטו של לוי בשביל משה ואהרן, התחיל ליחסם דרך תולדותם מאובן. כשהמגיד הגדול ממעזריטש ז"ל היה ילד בן חמש שנים נפלה דליקה בבית אביו ונשרף הבית, והיתה אמו מצטערת מאוד, אמר לה הילד לאמו, ואם נשרף הבית צריכים כל כך להצטער.

השיבה לו אמו, חס ושלום, לא על הבית הנני מצטערת, אלא על כתב יוחסין שלנו שנשרף גם הוא בתוך הבית, אילו הייחוס שלנו עולה עד ר' יוחנן הסנדלר. אם כן השיב להם הילד, יתחיל הייחוס ממנו.

סיפורי חסידים

שמעתי ששאל איש אחד את הצדיק מהר"מ מזלאטשוב זצ"ל מדוע מתנהג בהרחבה בעושר וכבוד כדרך הפרתמים ומדוע אביו הצדיק ה' עני ופרנסתו מתוך דוחק והשיבו, היא הנותנת, השאלה היא התשובה לאשר אביו הצדיק ה' בדוחק ובמיצר ולא נהנה מעולם הזה, לזאת מהנכון שירשו בניו זכותו שיה' להם עושר וכבוד. וזהו ויאמר אליו אני ד', היינו, שהקב"ה אמר למשה שיתנהג עם בני ישראל במדת הויה בהרחבה גדולה, המורה על זה שם הויה והטעם הוא אשר וארא אל אברהם כו' באל שדי, כי שם שדי מורה על צמצום, ויען כי האבות ה' במיצר ודוחק ע"כ מהראוי שיתנהג עם בניו בהרחבה.

עטרת ישועה

פעם אחת באו סוחרים להרבי מלובלין זצלה"ה וסיפרו לו שעל ידי הקור שהי' אז לא יכלו לסחור ולהשתכר מאומה ואז ה' הסדר וארא אמר הרבי זצלה"ה "ובני יערה" הוא ישראל שמאירים ומצהירים ככוכבים בעולם. "קרת" בעת שהוא קרת וכפור על פני הארץ. "ונפג" ונמס. "זוכרי" והי' זה לזכר לדור דורות שבשבוע ההוא לעולם תשש כחה של הקור ורוב פעמים בא גשם.

מילין חדתין

פעם אחת פקדה את העיר טרנוביל שלגים ורעמים קשה. מיד באו עשירי ונגידי העיר לפני הרה"ק רבי מרדכי זצ"ל מטטרנוביל והתחננו על נפשם, שאם חלילה לא תפסק השלגים ישארו אביונים חסרי כל. אמר להם הרבי שאם ימציאו לידיו סכום זה וזה, יסע מחוץ לעיר והכל ייפסק. נתנו לו העשירים כאשר דרש והוא עלה על העגלה ונסע מחוץ לעיר. כאן פתח ואמר בניעמה את הפסוק (שמות ט, כט) "כצאתי את העיר אפרוש את כפי אל ד' הקולות יחדלון וגו'". באותו רגע נתבהרו השמים ונעשה הכל כסדר.

בישישים חכמה

וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב. וברש"י ז"ל וארא אל האבות, וקשה מה חידש בזה, ושמעתי פעם אחד מכ"ק אאמר"ר הגה"צ זצלה"ה בעת למדורו עמי. פשט פשוט הדנה בבעה"ט כתב וארא ו' ארא ו' פעמים כתיב באבות וירא, ג' באברהם, ב' ביצחק, א' ביעקב כע"ל, ועל כל בא רש"י ז"ל לומר אל האבות שלא נוכל לטעות ו' ארא לכל א' ואחד והיינו ו' פעמים לאברהם ו' ליצחק ו' פעמים ליעקב, על כן כתב רש"י ז"ל אל האבות היינו לכולם ביחד היה ו' ארא עכדפ"ח"ח, וזה פשוט ונכון.

מנדחת אליעזר

באיזה אופן יהי הגאולה

ושמתי פדות בין עמי ובין עמך. במסורה ג' פעמים פדות יחל ישראל אל ה' כי עם ה' החסד והרבה עמו פדות, "ושמתי פדות בין עמי ובין עמך", "פדות שלח לעמו צוה לעולם בריתו". נראה לפרש מהגאולה המיוחלת כ"ב אפשר לבא ב' אופנים א' בעתו והיינו כשיגיע זמן קץ הגלות ישלח הקב"ה את הגואל אף אם לא נהיה ראויים לכך רק למען שמו הגדול - והב' זכו אחישנה דהיינו אם יחזור ישראל בתשובה ויכול להגאל מיד ובזכותם כראיתא (סנהדרין צח). הריב"ל שאל את משיח אימתי קאתי מר א"ל היום אם בקולו תשמעו, והנפק"מ ביניהם הוא דאם יגאלו בזכותם או תהיה הגאולה לכל ישראל וגם הרשעים יגאלו בזכות הצדיקים. אבל אם תהיה הגאולה בעתה ולא בזכותם לא יגאלו רק הצדיקים. וזה שנרמז באן במסורה יחל ישראל אל ה' כי עם ה' החסד" ישראל מקיים אל ה' שיעשה עמהם חסד ויגאלו, אך "והרבה עמו פדות" הגאולה יכולה לבא בכמה אופנים באופן "למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ" דהיינו למען שמו ית' ובאופן זה "ושמתי פדות בין עמי" דהיינו הצדיקים "לבין עמך" דהיינו הרשעים שנקראים עמך כמ"ש כי שחת עמך, אבל אם "פדות שלח לעמו" בשביל עמו שיהיו עושים רצונו של מקום או "צוה לעולם בריתו" תהיה הגאולה לכל העולם אף לרשעים.

דברי מהר"א

חסד ורחמים

וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני ה'. אפשר לומר על פי דאיתא בתנא דבי אליהו רבא (פרק כ) וזה לשונם, ישראל מתיסרין ביסורים על מעשיהם הרעים ואינם אלא יסורים קלים לפי מעשיהם, ולא עוד אלא שהם מקבלים שכר על היסורים שלהם, עד כאן. וזה וידבר אלקים אל משה דבר אתו משפט על אמרו למה הרעות וגו' כפירוש רש"י, ויאמר אליו אני הויה" (רחמים) דע שאני איני עושה רעה חס ושלום בהיסורים, כי ארובה אני מתנהג בהבאת היסורים לישראל בשם הויה" ברוך הוא שהוא רב חסד ובכפילא כדברי התנא דבי אליהו שעוד הם מקבלים שכר על זה, וזה שכתב רש"י ויאמר אליו אני ה' נאמן לשלם שכר טוב, פירוש על היסורין, ואין לך להרהר אחר מדותי, והבן.

בית אשר

דבר אל פרעה מלך מצרים וישלח את בני ישראל מארצו. וקשה למה כינה אותו בשם מלך. ועו"ק למה אמר וישלח ולא להוציא, וי"ל עפ"ימ דמבואר בספרים דאין נפקע שיעבוד גופם של ישראל הא קי"ל ע"ע הנמכר לכנ"י גופו קנוי, אך י"ל שכל המצריים נעשו עבדים ליוסף, כמ"ש בפי ויגש קנה אותו וכי לעבדים, והי' עבדי יוסף, ועוד י"ל דפרעה בעצמו אמר קומו צאו והוא שחרור גמור, והנפק"מ בין ה' התיורוצים, דתירץ הראשון לא שייך רק גבי מצרים אבל פרעה שהי' מלך לא הי' עבד ליוסף, וצ"ל גבי תירוצי ה' והאיש דכך אמר ד' הוא דבר אל פרעה "מלך מצרים" וישלח" דבשלמא על שאר המצריים לא הקפיד דאף אם לא יאמרו צאו, דאין בכך כלום, דהיי עבדי יוסף, אבל פרעה שהי' מלך צ"ל צאו, לכן אמר "וישלח" שישלח הוא בעצמו שיאמר להם צאו. שם משמואל

סמוך לביתו

ובכה ובעמך. תנא בפ"ק דטוטה (י"א). הוא התחיל בעבירה תחילה לפיכך נלקה תחילה, ובמהרש"א הקשה למה לא מייתי מקרא קמא ועלו ובאו בביתך כפירש"י וע"ש, ויש לומר דמקרא קמא ליכא לאוכחיה ד"ל שהיה ביתו של פרעה אצל היאור, כמשמעות הכתוב הנה יוצא המימה וכן בבת פרעה ותרד לרחוץ, ולא כתיב לשון הליכה משמע שהיה ביתו סמוך ליאור, אי"כ כיון שעלו הצפרדעים מן היאור הלכו מיד לביתם שהיה סמוך ליאור ואי"כ נתפשטו בכל מצרים, אבל מה שעלו בתוך מעיהם לא היה מיד כמשמעות הכתוב שבתחלה עלו בכל בתי מצרים ואי"כ היה תוקף המכה שעלו בתוך מעיהם, אי"כ בזה אין טעם להתחיל בו מבבל ארץ מצרים כיון שכבר היו בתיהם מלאים צפרדעים ע"כ הטעם מפני שהתחיל בעבירה תחלה. פנים יפות

יזכור הנשכחות

ויאמר משה וכו' הן בני לא שמעו אלי ואיך ישמעוני פרעה ואני ערל שפתים. ואח"כ בפ' אחרת אמר עור הפעם הן אני ערל שפתים ואיך ישמע אלי פרעה, ונ"ל דאיתא בס' הישר ובס' דברי הימים של משה דערלות השפתים שהיה למשה בא לו שכשהי' קטן בבית פרעה נטל הכתר מראשו ולבש אותה ותמה פרעה מאד על המראה ואמר לו בלעם הלא זה הפתרון פתרתי לך הלומך זה כמה שנים שיעמוד אחד משרעי של ישראל ויטול ממך המלוכה, ורצה להרוג עד שבא גבריאל בדמות אחד מיועצו והניח לפניו קערה של גחלים בווערות וכי ודחפו לקח מהגחלים בווערות לתוך פיו וראה שאין בו דעת, והנה אח"כ ברח ממצרים ועתה כשיבוא אליו ויראה כי הוא ערל שפתים אזי יעלה על זכרונו כי בלעם פתר לו הלומו כי משה האיש אשר לקח הכתר מעל ראשו ובמעלליו יתנבר נער ובכל מאמצי כוחו יחוק את לבו מבלי לשלחם ארובה ירע להם וגם אותו יהרוג ולו"א איך ישמע אלי פרעה אם אני ערל שפתים עוד על ידי זה יתעורר בקרבו לזכור הנשכחות ממנו.

דברי ודי

נוהל בשנת תק"א, ונדע לנאון גדול וחסיד קדוש וטוהר. ובימי עלומיו הי' חבריו של הגר"א מווילנא זצ"ל למדו עמו יחד.

ואח"כ נחברו לעדת החסידים ונעשה תלמיד מובהק מהרה"ק המגיד ממעזריטש ופעם אחת אמר שמקודם שבא אל רבו המגיד הק' למעזריטש היה מתמיד גדול, והיה דרכו ללמוד דף גמרא וחזר על הדף ואח"כ למד דף שני וחזר על שניהם והוסיף דף שלישי וחזר על שלשתם וכן בכל פעם הוסיף עוד דף וחזר מדף הראשון עד שלמד באופן זה כאלף חמש מאות דפי גמרא שידעם על בוריים, ונתיישב אז בדעתו, מה זאת איתי האם ארון מלא ספרים אני... ונסע

למעזריטש ללמוד דרכי עבודת הבורא ויתברך.

מגדל מדינתו

הרה"ק מוויטעבסק הסתגר פעם בחדרו למשך תקופה ארוכה, ושאלו אחד ממקורביו רבי משה סגי נהור מה זאת ועל מה זאת, ואמר הרה"ק שהוא רואה שמכל העבודה הק' בעניני החסידות לא ישאר מאומה בדורות הבאים "יאר א טרינק בראפנין" [לגימתי ישי"ש]. ונענה רבי משה ואמר, שנראה לו עצה לזה, שרבו הק' יקבע שיעור בגלות התורה עם רעו הרה"ק מקאליסק ובכח לימודם יחד ישפיעו וימשכו אור התורה בעולם, וזה יועיל להחזיק אור החסידות לדורות הבאים, וראו דבריו להרה"ק מוויטעבסק, ואמר לרבי משה שגם הוא יוכל להיות נוכח בעת השיעור, אך זאת יזרה שלא ירים את עיניו להסתכל בהם כי בנפשו הדבר.

כהלך פעם הרה"ק ברחוב העיר, החוותה אשה אחת עליו שהיא רואה עמוד של אש חופף על ראשו, וגער בה הרה"ק מי מכריחך גלות מה שאת רואה.

הרה"ק ר' נחמן מברסלב זכורנו לברכה, היה משבח ומפאר התורה של הרה"ק מקאליסק בלי ערך, כמעט שאין דוגמתו: גם אנכי שמעתי מפיו הקדוש שאמר שלמות היה רק להצדיק מורנו הרב אברהם הני"ל. ואמר לי: הלא ראיתי כמה צדיקים, אבל שלמות הוא רק אצל הצדיק הקדוש הני"ל. (שבחי הר"ן, סימן י"ח)

נסיעתו לאה"ק

בשנת תקל"ז התחיל המחלוקת מכת המתנגדים כת הגר"א ז"ל מווילנא להתחזק ביותר מאשר הי' בשי' תק"ל בחיי הרב המגיד ממעזריטש זי"ע.

וכאשר הוחלט הרעיון הק' אצל הרה"ק ר' מענדעלע מוויטעבסק זי"ע בשנה זו לעלות לאה"ק תובי"י. טרם נסיעתו דאוג דאג עבור המסתופפים בצלו אך יטוש מעט הצאן תלמידיו וחסידיו בי' שני אריות הרוצים לבלעם חיים.

שלח את הרה"ק בעל התניא בליות הרב מקאליסקא לשקלאב הלא רחוקה מוויטעבסק וקאליסקא. לעמוד בוויכוח עם כת המתנגדים. לא עלה בידם. כי בראות הכת שהם יצאו המנוצחים מרבותנו הני' באו ביד חזקה ועשו להם פשעים אשר לא יעשו. היינו שסגרום בתוך מרתף כל

הילולא די צדיקיא

הרה"ק ר' אברהם קאליסקער זצ"ל
די שבט

הלילה. ובדעתם הי' שלמחר יעשו להם בזיונות ורדיפות, ותלו עצמם באילן הגדול הגר"א זל"ת, אך בחסד השי"ת ניצולו משם. וברחו עד מלון א' ז' וויארסט משקלאוו, ושם הרגישו שבעל המלון הוא ג"כ מכת המתנגדים האדוקים. וברחו גם משם עוד מלון אחר. עד שבאו בשלום לרבע הרמ"ם נב"ת. וכאשר ראה הרמ"ם זצ"ל שאין תקוה טובה נשקפה לבוא עמהם לדי גמר חזל מלדבר עמם. ושם מנכחו בהשי"ת שלא יעזבו את חסידיו והאלקים יבקש את חרדו. ואז התחיל הרה"ק מקאליסק להכין דרכו לאה"ק תי"ו ארץ ישראל עם רבו הרה"ק מוויטעבסק.

ויעלו ויבואו בעז"ה ביום ה' אלול תקל"ז לעה"ק צפת"ו. בגלל העליון, בראשונה ומצאו את העיר רחבת ידים. אך הרבה בתים שוממים מאין יושב וגם בתי כנסיות. ובית הטבילה של הארז"ל. וביהכ"ם של מרן הרב"י זל"ת. ושם אז התפללו. ועי' כחרו להם לישאר שם.

והיו יושבים שלום ושקטים בעה"ק צפת"ו. והשי"ת נתן חנם בעיני אחב"י יושבי ארצנו הק'. וביחוד יושבי עיירות הק' ירושלים וטבריא תי"ב ובפרט הספרדים שהחזיקו אותם למלאכי עליון, והיו מחשיבים כחב"י בפניהם, ובח' כסלו שי' תקל"ח שלחו מירושלים תי"ו לבקשם בבקשה וחנינה שיקבעו זירתם עמם בירושלים עה"ק וכן מטבריא תי"ב בקשו אותם פעמים אין מספר.

אנשי אה"ק הספרדים ידעו מכל הגב"ע במדינת רוסיא מכת הגר"א ז"ל לנגד הרבנים הנו', והי' זה בעיניהם ללעג ולקלס, והראו להרבנים הנו' הגב"ע שהגיעו להם מרוסיא בחי"י ביד שכתבו וחתמו בירח אדר תקל"ז עת נסיעת הרבנים לאה"ק ושלחום לאה"ק להלשין על הרבנים ולהבאיש ריחם בעיני יושבי הארץ תי"ו, והספרדים מסרו ג"כ את הגב"ע ליד הרה"ק מקאליסק ז"ל, ובקשו אותו שידון אותם בשריפה. והיו אצלו כמה ימים, ואח"כ שרפם לעין כל נגידי העיר.

בצפ"תו התעכבו כמו ג' שנים. עד שנת תקמ"א ותלאות רבות מצאום שם. יסורי אי"י הרבים סבלו עדל מכביר, וחתומת ידו מעיד על זה וזל"ק... ובשי' תקל"ח היתה שנה של בצורת. והי' רעב כזה אשר לא הי' לפנים. עד שנתייקר השער עשרת מונים. מבלעדי זה וסבלו צרות רבות ורעות עד אין מספר, מאשכנזים שהיו שם. שהיו מצירים להם מאוד. וגם נמצאו שם הרבה מכת שי"ץ שרי"י שהיו

לוחצים אותם וגם הפקיד מהעיר בא בעלילות עליהם והי' מבחיל אותם.

ומחמת הלחיצות והנגישות הנו' הוכרח הרה"ק מוויטעבסק לעקור דירתו בשנת תקמ"א מצפ"ת"י"ב לטבריא תי"ב. ששם היו רובם מהספרדים והם היו נכנעים לפני כנו"ל. ושם מצא מנוח לכף רגלו, אך הרה"ק מקאליסק נשאר בצפ"ת"י"ב עוד איזה שנים עד שי' תקמ"ד. אשר הפקיד משם הדפו מעירו ביד רמה. ואז קבע דירתו ג"כ בטבריא תובי"י.

אחר שיסדו הרבנים הק' מחוץ לארץ במדינות רוסיא ופולין המעמדות עבור רבניהם אשר בארץ המה. והיו מפקחים ע"ז. היו באים משולחים מאה"ק מדי שנה בשנה לחי"ל. והיו לוקחים הכסף המתוכן והמקובץ בחי"ל ומובילים לאה"ק לרבותינו זל"ת. והם היו כותבים מדי שנה בשנה מכתבי קבלות. ובמכתביהם הק' (החקוקים בח"ש "אגרת הקודש") היו מדריכים אנ"ש בתורה ויראת ד'. והם המה היו הראשונים שיסדו "כוללות האשכנזים באה"ק. ונקרא על שםם "כולל רייסין". יען כי הצדיקים הק' מקור מחבתם הי' ממדינת רייסין. ולאשר הי' שמעם גדול מאוד בכל מדינות רוסיא ופולין. והם בלהבת מדברותיהם החוצבים להבת אש דת תוה"ק נהרו אליהם הרבה אנשים בעודם בחי"ל. ולאורם הלכו רבים וכן שלמים. לכן כבואם לאה"ק תי"ב וכל מעינים הי' בתורה ועבודת ד' הטהורה ויומם ולילה היו מוקדשים לד' ולעבודתו. היו מחזיקים אותם אנשי חי"ל די בכל אתר ואתר. ובדבריהם הק' היוצאים מלבות טהורות הנאמרים במכתביהם הק'. סללו מסילות בלבות אחב"י תושבי ארץ רוסיא ופולין לחזק את האנשים היושבים לפני ד' בארעא קדישא אשר ד' דורש אותה. והכולל אשר יסדו המחוקקים הק' אז הי' כולל יחידי בכל אה"ק. ובמשך הימים אשר מיום ליום נתרבו הבאים מכל קצות הארץ לשבת באה"ק. נתחלקה אי"י לשבטים. נתפרדו, לכוללים רבים. וכל מדינה ומדינה נתחלקה לכולל בפ"ע

בשנת תקמ"ה גבר הרעב עד הפעם בארץ, וגם אז לא נטש השם יתי ויתו את חסידיו, וגם ברעב ון ופרנס אותם.

בשנת תקמ"ו הונח להם מעט מזה. ומרן הק' הר"ר ר' מענדלע וויטעבסקער בנה ביתו בצדק, וגם ביהכ"ז חדש הדר מאוד, אשר עד היום עומדים לשם ותפארת.

בשנת תקמ"ז סבבו שם מחלאות הרבה גדולות מאוד, והיו צעקות רבות מאנשי העיר. ומרן הק' הרמ"ם זי"ע מגדל הצער והעגיון שהיו לו ומגודל הפחד נחלש מאוד מאוד עד כי גברה מחלתו הרבה:

ובשנת תקמ"ח ב' דרי"ח זיו נלקח ארון האלקים כ"ק מרן הרמ"ם זי"ע ועכ"י ועלה בסערה השמימה והורם הנו' והוסרה העטרה.

ומאז עלה נור הנהגת עדת החסידים על ראש מרן הרה"ק אברהם הכהן הגדול מאחיו מקאליסק ונהג את החסידים ברוב קדשתו כ"ב שנים עד שנת תקי"ע.

והרה"ק מקאליסק זי"ע נתבקש בישיבה של מעלה ביום ד' לירח שבט שי' תקי"ע. וקבור בעה"ק טבריא תובי"ב בביה"ח וחקוק על מצבתו בזה"ל. "פי"א אדמו"ר הרב הגדול והקדוש כמוהר"ר אברהם במוה' אלכסנדר כהן לאל עליון, חשי"ל ד' לחודש שבט בשי' התק"ע לפ"ג תנצב"ה:

מתורתו נשארו לברכה בקרב הארץ מכתבו הנדפסים והמכתבים המה מלאים זיו ומפיקים נוגה, באמונה ובעבודה וכל המעיין בהם ימצא מרגוע לנפשו ונשמתו. גם רמזי התורה בתוך ס' חסד לאברהם להרה"ק הר"א המלאך זי"ע בן הרה"מ ממעזריטש נבי"ת.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

יברך את בית אהר"ן

ברכת מזל טוב נשגר בזה למע"כ ידידינו הרבני החשוב המפואר עומד לימינינו בכל עת ועונה

מו"ה אהרן זאב שפיצער נ"י

ולמע"כ אביו ידידינו הרבני החסיד מו"ה הלל שפיצער הי"ו

לרגל שמחת אירוסי בנו-נכדו הבחור תמים למעלות נ"י למזל טוב

ויה"ר שהזיווג יעלה יפה לתפארת המשפחה וירוו ממנו ומכל יו"ר רב נחת דקדושה במדה מרובה וגדושה עד ביאת הגואל במהרה בימינו אמן.

כעתירת וברכת: **המערכת**

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב
איש וביתו באו, וכתב א"ז וזלה"ה בייטב פנים (שבו בנים את ב) ואלה שמות בני ישראל הבאים, ראשי תיבות עולה שיה"ה, וכבר אמרו חז"ל (ברכות כ"ב) אין שיחה אלא תפלה, ע"ש לדרוכו. עוד כתב שם (אות ה) ואל"ה בגימטריא מ"ב, רמז על שם מ"ב. ואלה שמות בני ישראל באים מצרימה, אותיותיו שובב"ם, וסופי תיבות של מצרימה א"ת יעקב איש וביתו, הוא תשובה. להורות נתן השי"ת בזה כי מפרשת שמות עד משפטים המרומז במ"ם של מצרימה צריך לשוב בתשובה. וסופי תיבות של בני ישראל הבאים מצרימה, הוא מיל"ה, ע"ש לדרוכו. ואף אנו נימא על מלתא.

ויזבחה על פי דברי קדשו של כ"ק מרן דרו"ז וזלה"ה אשר בשבועות הללו היה משמיע דברים חוצבים להבות אש, דברים היוצאים מלב טהור שהיו נכנסים אל הלב, והיה מכבס לבות בני ישראל ברברי כבושין. ומרגלא בפומיה דברי הוזה"ק שמפליג מאד בחומר עון זה, ואיתא שם (יחי דף ר"ט): תנן אמר רבי יהודה לית לך חובא בעלמא דלא אית ליה תשובה בר מהאי, ולית לך חייביא דלא חמאן אפי שכינתא בר מהאי, דכתבי (תהלים ה ה) לא יגורך רע כלל. ודקדק מרן דרו"ז וזלה"ה ברברי יואל (פ יחי עמוד תקף) הלא במס' יומא (דף פ"ב) מנו חז"ל ד' חלוקי כפרה והחמור שבכולן מן שיש בידו חילול השם דרך יום המיתה מכפר, ולפי דל"ה הוזה"ק דלא מהני תשובה על חטא זה למה לא מנו חז"ל כי אם ד' חלוקי כפרה, ע"ש לדרוכו.

ויצנינו יתכן לומר ולתקן על פי המבואר בתקינון הוזה"ק (תיקן כ"ב דף ט"ו): מאן דמשקר בבית מילה, הוא משקר בחותמא דמלכא, דאיתו רשים ביה שד"י מלכר הו"ה מלגאו, ומאן דמשקר בבית מילה, אסתלק מנייה הו"ה ושד"י, ושריא עליה שטן דאיתו אל אחר, חו"א שריא באתר דהו"ה מלגאו, וס"ם המות שריא באתר דשד"י מלכר, ע"ש.

ובזה יל"פ מה דאיתא במדרש רבה (פ"א ס"ה) ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף, וכי לא היה מכיר את יוסף, א"ר אבין משל לאחד שרגם אהבה של המלך אמר המלך תחיו את ראשו כי למחר יעשה בי כך, לכך כתב עליו המקרא, כלומר היום אשר לא ידע את יוסף למחר הוא עתיד לומר לא ידעתי את ה'.

וא ביאור הענין דהנה עבודת יוסף הצדיק היה להשפיע קדושה וטהרה לכל בני דורו, וכמבואר במדרש (ויק"ד פ"ב ס"ה) יוסף ירד למצרים וגדר עצמו מן הערזה ונגדרו ישראל בזכותו. ויתכן שלטעם זה גזר יוסף הצדיק גם על המצריים שימולו עצמם כמבואר ברש"י (בראשית א"ח נח), דהנה כתב הרמב"ם (מורה נבוכים ח"א פ"א פ"ט) בטעם מצות מילה כדי למעט ולהחליש כח התאוה. ועל כן גזר יוסף עליהם שימולו למען יחליש קצת חוקק הטומאה של ארץ מצרים. ובכך כל עוד שהתנהגו בקדושתו של יוסף הצדיק והיו מקיימים גזירת יוסף היה יכולת להתנהג כראוי בחיי תורה וקדושה גם בתוקף טומאת ארץ מצרים, כי היה שורה שם הו"ה מלגאו ושם שד"י מלכר. אולם יוסף מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף, ותרגומו דלא מקיים גזירת יוסף. ושוב לא היו מתנהגים בקדושה ובטהרה בשמירת הבית, על ידי זה היו פוגמים בשמות הקדושים השורה על אות ברית קודש. זה ביאור המדרש היום אשר לא ידע את יוסף, היינו מקדושת יוסף הצדיק, למחר הוא עתיד לומר לא ידעתי את הו"ה, כי נסתלק שם הו"ה מלגאו, ומי שמתנהג תחת השפעת פרעה הרשע אשר ביטל גזירת יוסף, שורה תחתיו שט"ן מלגאו וס"ם מלכר.

דהנה א"ז וזלה"ה בייטב פנים האריך במאמרו שלש עשרה מדות לעורר לבבות בני ישראל בעניני קדושה, כי הוא יום הששי של עשרת ימי תשובה המכוון נגד מדת יוסף הצדיק, ואחר שהביא דברי התיקו"ז כתב שם בזה (ותכתב מסר אות יא) בטעם המנהג שנתפשט בכל תפוצות ישראל להוציא ספר תורה קודם כל נדרי, דהנה השמות הו"ה שד"י עולה ש"מ, וכל הפגם בבית פוגם באותן שני שמות העולה ש"מ. ולכן מוציאין ספר לפני כל נדרי, כי ספ"ר עולה ש"מ, לתקן הפגם בשמות אלו השורה מלגאו ומלכר העולה ש"מ כמנין ספ"ר. וזה שאומרים

דברות קודש

מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ס"ג פרשת שמות שנת תשס"ט לפ"ק
נתפרסם ע"י ועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בהושענות, רשומים בשמ"ך הושענא נישויעש הקב"ה אלו המתנהגים בקדושה והמה רשומים בשם הו"ה ושם שד"י העולה ש"מן. וזהו (ויק"ד פ"ב ס"ה) שלא שינו את שמ"ם, שהיו שומרי ברית ולא פגמו בשני שמות אלו העולה ש"מ, עכ"ד. (וע"ע בתבואת שור שבת קה: שבחא דא הונגים באות יוד שבשם הו"ה).

ומעתה יש לומר כי מה שאמרו חז"ל בד' חלוקי כפרה שהחמור שבכולן הוא עון חילול השם, רמזו על עון זה שעל ידי פגם הבית מחללים את השם, רמזו על שני שמות הללו העולה ש"מ, כי נעשה פגם בשם הו"ה השורה מלגאו ובשם שד"י השורה מלכר, ואם כן מוכן מה שאמרו בזה"ק דלא מועיל חילול השם על חטא זה, כי חטא זה הוא בכלל חילול השם.

וע"ז פי זה יש לפרש מה שאמרו חז"ל (בבבא פ"ד מ"ד) כל המחלל שם שמים בסתר נפרעין מנגו בגלוי, על פי דברי מרן דרו"ז וזלה"ה ברברי יואל בפרשתן (עמוד ט) דכל הצרות שורשם מחטא זה, שאלמלי היה להם לישראל רק הרהורים ומחשבות טובות היה כח יותר בתפלות ישראל להתקבל ברחמים וברצון לפני הבוכ"ע, עכ"ד. ולזה אמרו כל המחלל ש"ם שמים בסתר, אשר חילול הוא פוגם בשני שמות הללו על ידי פגם באות ברית קודש, נפרעין מנגו בגלוי, שגורם לעצמו עונשים קשים ומרים עד מאד ר"ל.

ובכתיבתו בדרך זה יל"פ מאמר הגמרא (יומא פ"ג) היכי דמי חילול השם, רבי יוחנן אמר כגון אנו דמסיגא ארבע אמות בלא תורה ובלא תפילין. דהנה פגם הבית נגרם על ידי עין רואה ולב חומר וכלי מעשה גומרי, וכבר האריכו בספרי קודש דהעצה היעוצה שיוכל האדם לשמור על נפשו שיהיה תמיד בקדושה הוא רק על ידי כח התורה, וכ"ק מרן דרו"ז וזלה"ה ברברי יואל (פ' וארא עמוד רכב) כתב בביאור דרשת חז"ל (נדרים לב) על הפסוק (דברים לג כח) אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמת, גדולה מילה שאלמלא היא לא ברא הקב"ה את עולמו, עוד דרשו, גדולה תורה שאלמלא תורה לא נתקיימו שמים וארץ. וקשה דבשלמא התורה נקראת ברית יומם ולילה, ככתוב (יהושע א ה) והגית בו יומם ולילה, אבל המילה הרי אינה נהגת אלא ביום ולא בלילה כמבואר בגמרא (מגילה כ"ג). אמנם ידוע כי שלימות מצות מילה אינה אלא על ידי שמירת הבית, וכמבואר בגמרא (שבת פ"ג ט) שהפוגם ברייתו נמשך ערלתו, ואברהם אבינו עומד על פתח גיהנם להציל הנימולים ואינו מכירו. ודבר זה צריך שמירה תמידית ביום ובלילה, כמו שהזכירו חז"ל (מכות מ"ג) שלא יהיה אדם ביום ובלילה טומאה בלילה. וגם זה שכדי להגיע לשמירת הבית צריך לעסוק בתורה יומם ולילה, כמו שכתב הרמב"ם (הלכות איסורי ביאה פ"ב ה"א) אין מחשבת עריות מתגברת אלא בלב פנוי מן החכמה. ומעתה שפיר דרשו חז"ל אם לא בריתי יומם ולילה על המילה ועל התורה, כי שניהם נוהגים ביום ובלילה, והא בהא תליא, דאי אפשר לקיים מצות מילה בשלימות ולהנצל מפגם הבית, מבלעדי עסק התורה ביום ובלילה, עכ"ד.

וכמו כן הוא סגולת התפילין, שצונו להניח על היד שהוא נגד הלב לשעבד בזה תאות ומחשבות לבינו לעבודתו ית"ש ועל הראש נגד המח שהנשמה שבמח יהיה משעבד לעבודתו ית"ש. וזה שאמר רבי יוחנן היכי דמי חילול השם, מה הן הגורמים לפגם חטא זה שהוא חילול השם השמות הקדושים, ולזה אמר שהפגם נגרם על ידי חילול השם בלא תורה, שהוא מתשת כח היצר, וכמו שאמרו חז"ל (קידושין ג) בראתי יצר בראתי תורה תבלין, וכמו כן אם הולכים בלא תפילין אשר סגולתה הוא

לשעבד הלב והמח שיהיה לו לאדם רק מחשבות והרהורים קדושים, על ידי זה יכולים להגיע לעבירות חמורות ר"ל. אבל מי שעוסק בתורה והולך בתפילין וזכה להתגבר נגד כח היצר ולשמור על השמות הקדושים שלא יתחללו ח"ו.

והנה כבר האריכו בספרי קודש להמליך טוב על בני ישראל דגם על חטא הנורא הזה מועיל תשובה, וכל אחד לפי דרכו מיישב דבומניו אלה עיקר התשובה הוא שהאדם ישים אל לבו ויתחרט בחרטה גמורה ולב נשבר, ויקבל על עצמו שלא ישוב לכסלה עוד, ולא התענייתו וסיוגופים הם העיקר, אלא ישוב עמו אדם דרכו ויקבל על להבא לשמור עצמו כראוי. ואף אנו נימא בה מילתא למצוא דרך תשובה גם על חטא זה שהוא בכלל חילול השם, והוא על פי מה שהביא הרה"ק מהרי"ד מבעלזא וזלה"ה בשם אביו הרה"ק מהרי"ק וזלה"ה כי מה שאינו מועיל התשובה בלבד על ד' חילוקי כפרה, הוא דוקא אם עושה תשובה על ידי תענית וכדומה בלא תפלה, אבל בתפלה ותחנונים לפני השי"ת, ודאי אין לך דבר שעומד בפני התפלה, והוא כמו שאר צרכי העולם שמתפללים לפני השי"ת והוא עונה. ולזה אמרו בגמרא (יומא פ"ג) היכי דמי חילול השם וכי אמר אבי לא שנו אלא באתרא דלא תבעי אבל באתרא דתבעי לית לך בה, פ"י לא שנו אלא באתרא דלא תבעי, שאינם מתפללים על דרך הכתוב (שפי"א ט"ז) אם תענין בעיני, אבל באתרא דתבעי, שמתפללים עם התשובה, לית לך בה, שאין לך דבר העומד בפני התפלה, עכ"ד. ומעתה מה שאמרו בזה"ק דאינו מועיל תשובה על חטא זה, זהו דוקא תשובה לכד בלי תפלה ואפילו אם הוא בתעניתו, אבל תשובה יחד עם תפלה שמועיל על ד' חילוקי כפרה, מועיל גם לכפר על חטא החמור הזה שהוא בכלל חילול השם, וכאשר האדם עושה תשובה בשלימות ושופך שיח לפני ארון כל, בודאי שהקב"ה מקבל התשובה בשלימות ועולה לנחת רוח לפניו יתברך.

ובזה יתבאר הרמזים בפסוק זה ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו, פתח בתיבת ואל"ה שהוא בגימטריא מ"ב, לרמז על מ"ב ימי השוכב"ם המתחילים בפרשה זו, ויודע מה שפירש מרן דרו"ז וזלה"ה ברברי יואל בפרשתן (עמוד ט) על מאמרם ז"ל (יומא ט"ז) ודברת בם ולא דברים בטלים, כי ב"ם רמז על מ"ב ימי השוכב"ם, שצריך להודורו שיהא עיקר דיבורו בימים אלו בתורה ובתפלה וחשבון הנפש ולא לבטלם בריקנא דברים בטלים. ורמז בסופי תיבות של מצרימה א"ת יעקב איש וביתו, תשוב"ה, ובסופי תיבות של בני ישראל הבאים מצרימה, מיל"ה, להורות דהימים הללו מסוגלים לתשובה על פגם הבית, ואף שבזה"ק הפליגו מאד על חומר העון הזה שאינו מועיל תשובה, מכל מקום תשובה ביחד עם תפלה מועיל לכפר על חטא זה, ולזה רמז ואלה שמות בני ישראל הבאים, ראשי תיבות עולה שיה"ה, אין שיחה אלא תפלה, להורות דעל ידי תשובה ביחד עם תפלה שישפך האדם שיחו לפני אביו שבשמים, בודאי יזכה שיתכפר גם חטא המר הזה.

ואולי לכוונה זו רמז באגרא דכלה בפרשתן ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה, סופי תיבות תהלי"ם. להורות דבימים הללו המסוגלים לתשובה, צריכים גם להתאסף בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ולהרבות בתפלה ותחנונים ובאמירת תהלים לפני הקב"ה, ועל ידי זה בודאי יעזור השי"ת ויקבל תשובת עמו ישראל שיהיה תשובה בשלימות.

ויעזור השי"ת שיהיה לנו הוכיח בשבועות הללו ימי השוכב"ם לפעול ולתקן מה שפגמנו ומה שחטאנו נגד הבוכ"ע, כל אחד יודע נע"י לכוון, כל אחד יודע מצבו לפי בחינתו כמה הניח לשמור עצמו בקדושה, וכל אחד יש לו מה שהוא צריך לתקן, ולזה צריכים להרבות בתשובה לפני הקב"ה, והעיקר הוא חרטה על העבר, יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו, לעזוב כל ההרהורים רעים, והמיהם והלאה יקבל על עצמו לעסוק בתורה ולהרבות בתפלה ותחנונים לפני הקב"ה, ועל ידי התשובה בשלימות בלב נשבר יהיה הקב"ה חנון המרבה לסלות, ויכפר על כל עוונותינו, כי אין לך דבר העומד בפני התשובה, והשי"ת יקבל תשובת בני ישראל ברחמים וברצון, ונוכה להתרוממות קרן התורה וישראל ובהתגלות כבוד שמים עלינו כב"א.

בשביילי הלכה

בירורי הלכות, נערך ונסדר ע"י מערכת "בית ועד לחכמים" שע"י מנצח הכוללים קרית יואל והיו למראה עיניו של הגה"צ דומ"ץ קרית יואל שליט"א

להערות והארות: 845 662 4936 או ע"י הפקס: 845 781 7213

בסיום דיני קושר נדפס כאן קצת מן המכתבים שהגיעו למערכת, בעינן מלאכת קושר הכולל שאלות או הערות והארות ודברי חיזוק בענינים שהתפרסמו, ובחידא מחתא הנגו מבקשים לכל מי שיש לו הערה בענינים שמתפרסמים, הן הערה הן הוספה והן דברים הצריכים זהירות בענינים אלו, נא להודיענו בכתב או בע"פ (בטעלעפאן או פעקס הנדפס למעלה), ואי"ה ננסה ונשתדל להשיב לכל אחד כפי מיטב יכולתנו המערכת

ב - ב

שאלה: מה שכתבתם בגליון דפרשת חיי שרה שבזמנינו מותר להניח חוט לתוך נקבי המנעול מכיון שאין הדרך בזמנינו לעשות קשירה, האם מותר להניח בהמנעול גם חוט חדש [שלא נשתמש בו עדיין]?

תשובה: הנה במנעול חדש יש איסור גמור להניח שם חוט [אפי' ישן] משום מכה בפטיש (וכמבואר במג"א סי' ש"ז סק"ז והובא בכל האחרונים) ואפילו במנעול ישן יש להחמיר שלא להניח שם חוט אם עדיין לא הי' מונח שם (וכמ"ש הא"ר סי' ש"ז סק"ז והמשנ"ב סק"ח, ושו"ת מנחת יצחק ח"ו סי' ל', וע"ז מ"ש בזה הקצות השלחן סי' קמ"ו בבדי השלחן סק"ג ותולדות שמואל סי' נ"ז ו"ט ובאר משה ח"ב סי' כ' ובצל החכמה ח"ד סי' קנ"ט ואכמ"ל, ואי"ה בדיני מכה בפטיש יתבאר דין זה באורך) ומה שכתבתם להקל היינו בחוט שכבר הי' בתוך המנעול ונשמש משם

ג - ג

ד) אל מעלת כבוד העורכים החשובים של "בשביילי הלכה" הע"י

בעינן מה שכתבתם בגליון העבר פ' תולדות, שאין לעשות על האשפה קשר א' וליתן עליו "קלי"פ וכו', לענ"ד חידוש גדול לומר כן מכיון שהקשר לעצמו אינו כלום וכשנותן איהו דבר להזקוק לא מסתבר למימר שמשו"ב יחשב קשר גמור. ואינו דומה למה שהבאתם מהמרדכי דשם איירי שחוט הקשירה כרוך.

ובגוף דברי המרדכי שהבאתם לענין לכרוך אח"כ האשפה ג"כ אינו מוכרח דשם כ' ומתוך כך מהודק יפה משא"כ כשמשכבים השק של האשפה אינו מהודק יפה.

והיון מזה מש"כ בשם המ"ב והביטורי יעקב, המעיין במקור הדברים יראה שאין דבריהם מוכרחים כלל, ואפרש, המרדכי בהל"כ לולב אחר שהביא השיטות (וכ"כ רש"י) דצריכין קשר האסור בשווי"ט הביא דברי הראב"ה שהוא נוהג אף בחול לעשות קשר א' ואח"כ כורכין אותו וכו' דהוי מהודק כמו ב' קשרים ע"כ.

והם למדו דמונתו דאסור לעשותו בשבת כמו ב' קשרים אבל הדרכי משה וכן המג"א סברו דאינו כן רק דחולק לגמרי ולא בעינן קשר האסור בשבת אבל מ"מ בעינן משום ואנוהו להדקם ביחד וע"ז מסיק דמהדקם כמו ב' קשרים וע"ז.

וא"כ לפ"ז בנידון דידן לגבי השק של האשפה אפי' לו יצויר שמתהדק יפה ג"כ אינו כלום.

אבל באמת נלע"ד דאפי' אי נימא כדברי המשנ"ב וכו' ג"כ היינו רק כשמהדקם יפה וכנ"ל.

ובדמות ראי' יש להביא דבסעיף ה' דנים לגבי עניבה ע"ג קשר דשיטת המרדכי דאסור ודייק מל' אלא עונבו, והרמ"א בשם האגור מביא דהעולם נוהגים בה היתר, ואי נימא דכל היכא דמתקיים הקשר אפילו עם "קליפ" מיקרי קשר, ק"ו כאן ומהו הנידון עד שהוצרך לדייקו מל' הגמ' הלא כל היכא דהקשר מתקיים הוי קשר, ועוד דלפי דבריכם למה כאן בס' ש"י שזוהו מקומו של הלכה זו לא נזכר דבר... שאם מתקיים הקשר אפי' קשר א' אסור.

הדושה"ט: מנחם אלי' גראס, אנטווערפן יצ"ו

תשובת המערכת: (העתקנו השאלה כפי שקבלנו מהפעקס, ושתים שלש תיבות נטשטשו ולא יכולנו לקרותו ואתכם הסליחה) הנה כתבתם ע"ז תשובה ארוכה בבירור ארוך מדברי הפוסקים, הדברים שכתבתם בגליון הנ"ל צודקים, שאסור לעשות שום פעולה שהקשר יתקיים, ומפני האריכות א"א להדפיסו כאן, ויקנה מקומו א"ה בהקובץ בית ועד לחכמים דינא לאור על דינו לקראת חג הפסח הבעל"ט

(המשך בשבוע הבעל"ט)

א - א

לכבוד מערכת בשביילי הלכה, מהמוכים את הרבים בכל שבוע עם הלכות נחוצות, כה להי!

הנינו בשאלה על ענין שכתבתם בשבוע דפ' לך לך, שאסור לעשות קשר ועל גביו עניבה על גארבידוז בעג מכיון שאין הדרך לפותחו לעולם (וכתבתם בהערה שלכמה פוסקים הוי איסור תורה), גם כתבתם שאסור לעשות קשר ע"ג קשר על הגארבידוז"ש בע"ג אף כשמכוון בפירוש לפותחו תוך מעל"ע, וע"ז באתי בשאלה שאני נוהג כשאני מוציא הגארבידוז בעג בשבת מביתי אני עושה קשר ועל גביו עניבה, ואח"כ כשאני מניחו בתוך הגארבידוז קע"ן אני פותח העניבה ונשאר בקשר אחד לחוד, [ואני עושה כן כדי שאוכל להוליכו בקל ולא יפתח הכעג מעצמו באמצע הדרך], ואני רוצה לידע האם גם זה אסור, או דלמא כיון שבדעתי בפירוש לפותחו, יש להקל כשאני עושה ב' קשרים אלא קשר ועניבה.

ונא אל תשיבנו ריקם וייש"כ למפרע ח.ל.פ.

תשובת המערכת: לנכון דקדקת שאם מכיון בפירוש לפותחו, לא כתבתם האיסור בעניבה ע"ג קשר, רק בב' קשרים וע"ז, ונבאר הדברים בקיצור (ונציין למה שנתבאר בהערות של פ' לך לך בענין זה)

הנה נתבאר בגליון הנ"ל (הערה ח') דדעת הב"י והמשנ"ב ועוד דקשר שדרך בני אדם לעשותו לעולם יש איסור תורה אף כשאדם זה מכיון לפותחו, אמנם בגארבידוז"ש בע"ג שדרך בנ"א לעושת שני קשרים, ואין הדרך לעשות עניבה ע"ג קשר, א"כ לית בזה איסור תורה, ואף למש"כ המג"א בשם הכלבו (הובא בהערה הנ"ל) שעכ"פ יש בזה איסור דרבנן שמה שמת מלפתחו, אין זה אלא במין קשר שלפעמים עושהו לעולם משא"כ קשר זה אינו עושהו לעולם כלל בדרך זה ואין לחוש שמה ישכח.

ואף שיש לדון בזה (ובפרט באותן בנ"א שדרך לפעמים לעשות קשר וע"ג עניבה לעולם, ולדידהו ליכא היתר זה) מכ"מ יש להקל מכה הצירופים דלהלן

(1) דיש ראשונים הסוברים דעניבה ע"ג קשר אינו קשר כלל (וכן הבינו הגר"א וברכי יוסף בדעת הרמ"א)

(2) והגם דנקטינן להחמיר (וכמ"ש בגליון הנ"ל הערה ז') מ"מ יש לומר שאף להמחמירים אינו איסור דאורייתא (ע' בגדי ישע על המרדכי מס' שבת סי' שפ"ו וע"ע במשנ"ב סק"ט שכתב רק אסור ולא כתב שהוא דאורייתא)

(3) ואף לפמ"ש בגליון הנ"ל בשם הביטורי יעקב ועוד (ע"ש בהערה ז') דהוא איסור תורה, מ"מ יש לצרף דעת הסוברים דבכה"ג דהגארבידוז נזרק ולא איכפת לי' שיהי קשור לעולם אינו איסור תורה (וע"ש בהערה ו' בשם המרי"ל דיסקין והאבני נור)

(4) ואף שנקטינן להחמיר בזה (ע"ש בהערה ו' בדברי רש"י והריב"ש שהובאו בדברי הפוסקים סי' תרנ"א) מ"מ יש לצרף דעת הסוברים דאיסור של קשר של קיימא תלוי בדעתו, ואינו תלוי בדרך העולם (ע"ש בהערה ח' בשם הט"ו ותניא ועוד) וא"כ כיון שדעתו לפתחו ביומו אין בזה איסור תורה (ואף שמ"מ איכא איסור דרבנן גם לפי דעתם מוחשש שמה ישכח מלפתחו הקשר, מ"מ בנידון דידן שיש בלא"ה כמה סברות שהוא רק איסור דרבנן בודאי שא"צ לחוש לשמא ישכח דרק בקשר דאורייתא חיישינן)

מכל הני צירופים [אף שכל אחד בעצמו לא סגי לסמוך עליו] אפשר לסמוך ולהקל לעשות עניבה ע"ג קשר כשבדעתו לפתחו כשורקו לתוך הקע"ן ודרכו לעשות כן, ופשוט שדוקא עניבה ע"ג קשר מותר, אבל קשר ע"ג קשר אסור אפילו כשבדעתו לפתחו, דבכה"ג חסר מהצירופים דלעיל ודו"ק